

Μίκης Θεοδωράκης

σύντομο βιογραφικό δια χειρός του ίδιου

Ο Μίκης Θεοδωράκης, Κρητικός στην καταγωγή, γεννήθηκε στις 29 Ιουλίου 1925 στη Χίο. Τα παιδικά του χρόνια τα πέρασε σε διάφορες πόλεις της ελληνικής επαρχίας όπως στη Μυτιλήνη, Γιάννενα, Κεφαλονιά, Πύργο, Πάτρα και κυρίως στην Τρίπολη.

Από τότε φάνηκε καθαρά, ότι η ζωή του θα μοιραζόταν ανάμεσα στη μουσική και στον αγώνα για τον “Άνθρωπο”.

Στην Τρίπολη, μόλις 17 ετών, δίνει την πρώτη του συναυλία παρουσιάζοντας το έργο του Κασσιανή και παίρνει μέρος στην αντίσταση κατά των κατακτητών. Στη μεγάλη διαδήλωση της 25ης Μαρτίου 1943 συλλαμβάνεται για πρώτη φορά από τους Ιταλούς και βασανίζεται.

Διαφεύγει στην Αθήνα, όπου οργανώνεται στο ΕΑΜ και αγωνίζεται κατά των Γερμανών κατακτητών. Συγχρόνως σπουδάζει στο Ωδείο Αθηνών με καθηγητή τον Φιλοκτήτη Οικονομίδη. Μετά την απελευθέρωση ξεσπά ο εμφύλιος.

Ο Θεοδωράκης λόγω των προοδευτικών του ιδεών καταδιώκεται από τις αστυνομικές αρχές. Για ένα διάστημα ζει παράνομος στην Αθήνα χωρίς να σταματήσει την επαναστατική του δράση. Τελικά συλλαμβάνεται και στέλνεται εξορία στην αρχή στην Ικαρία και στη συνέχεια στο επονομαζόμενο στρατόπεδο θανάτου, τη Μακρόνησο. Τελικά αποφοιτά από το Ωδείο το 1950 με δίπλωμα στην αρμονία, αντίστιξη και φούγκα.

Το 1954 πηγαίνει με υποτροφία στο Παρίσι, όπου εγγράφεται στο Conservatoire και σπουδάζει μουσική ανάλυση με τον Olivier Messiaen και διεύθυνση ορχήστρας με τον Eugène Bigot.

Το 1957 του απονέμεται το πρώτο βραβείο του Φεστιβάλ της Μόσχας από τον Schostakovitch για το έργο του, Suite No 1 για πιάνο και ορχήστρα.

Συγχρόνως συνθέτει πολλά έργα συμφωνικής μουσικής και μουσικής δωματίου.

Το 1960 επιστρέφει στην Ελλάδα. Έχει ήδη μελοποιήσει τον Επιτάφιο του Γιάννη Ρίτσου, που σηματοδοτεί την “στροφή” του προς το λαϊκό τραγούδι. Συνθέτει δεκάδες κύκλους τραγουδιών που βρίσκουν βαθύτατη απήχηση μέσα στον ελληνικό λαό.

Ιδρύει την Μικρή Συμφωνική Ορχήστρα Αθηνών και δίνει πολλές συναυλίες σ’ όλη την Ελλάδα προσπαθώντας να εξοικειώσει τον κόσμο με τα αριστουργήματα της συμφωνικής μουσικής.

Το 1963 μετά τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη ιδρύεται η “Νεολαία Λαμπράκη”, της οποίας εκλέγεται Πρόεδρος. Την ίδια εποχή εκλέγεται Βουλευτής της ΕΔΑ. Την 21η Απριλίου του 1967 περνά στην παρανομία και απευθύνει την πρώτη έκκληση για Αντίσταση κατά της Δικτατορίας στις 23 Απριλίου. Τον Μάιο του 1967 ιδρύει μαζί με άλλους την πρώτη αντιστασιακή οργάνωση κατά της Δικτατορίας, το ΠΑΜ και εκλέγεται πρόεδρος του. Συλλαμβάνεται τον Αύγουστο του 1967. Μπουμπουλίνας, απομόνωση, φυλακές Αβέρωφ, η μεγάλη απεργία πείνας, νοσοκομείο, αποφυλάκιση και κατ’ οίκον περιορισμός, εκτόπιση με την οικογένεια στη Ζάτουνα Αρκαδίας, στρατόπεδο Ωρωπού. Όλο αυτό το διάστημα συνθέτει συνεχώς. Πολλές από τα

καινούρια έργα κατορθώνει με διάφορους τρόπους να τα στέλνει στο εξωτερικό, όπου τραγουδιούνται από τη Μαρία Φαραντούρη και τη Μελίνα Μερκούρη.

Στον Ωρωπό η κατάσταση της υγείας του επιδεινώνεται επικίνδυνα. Στο εξωτερικό ξεσηκώνεται θύελλα διαμαρτυριών. Προσωπικότητες, όπως ο Δημήτρης Σοστάκοβιτς, Arthur Miller, Laurence Olivier, Yves Montand κ.λ.π. δημιουργούν επιτροπές για την απελευθέρωσή του. Τελικά υπό την πίεση αυτή αποφυλακίζεται και βρίσκεται στο Παρίσι τον Απρίλιο του 1970.

Στο εξωτερικό αφιερώνει όλο το χρόνο του σε περιοδείες σ' όλο τον κόσμο με συναυλίες, συναντήσεις με αρχηγούς κρατών και προσωπικότητες, συνεντεύξεις, δηλώσεις για την πτώση της δικτατορίας και την επαναφορά της Δημοκρατίας στην Ελλάδα. Οι συναυλίες του γίνονται βήμα διαμαρτυρίας και διεκδίκησης και για τους άλλους λαούς που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα: Ισπανούς, Πορτογάλους, Ιρανούς, Κούρδους, Τούρκους, Χιλιανούς, Παλαιστίνιους.

Γιατί πεποίθησή του ήταν πάντα, ότι η δημοκρατία και η ελευθερία είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την εδραίωση της ειρήνης. Γιατί ο πόλεμος αποφεύγεται μόνο από ανθρώπους ελεύθερους, που μπορούν να ρυθμίσουν οι ίδιοι τις τύχες τους.

Το 1972 επισκέπτεται το Ισραήλ δίνοντας συναυλίες. Συναντάται με τον τότε Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης Αλόν, που του ζητά να μεταφέρει μήνυμα στον Αραφάτ. Πραγματικά αμέσως μετά συναντάται με τον Αραφάτ, στον οποίο επιδίδει το μήνυμα της Ισραηλινής Κυβέρνησης και προσπαθεί να τον πείσει να αρχίσει συζητήσεις με την άλλη πλευρά. Από τότε συνέβη πολλές φορές να παίζει τον ρόλο του άτυπου πρεσβευτή μεταξύ των δύο πλευρών.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι το 1994 γιορτάσθηκε πανηγυρικά στο Όσλο η υπογραφή της συμφωνίας μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων παρουσία των Πέρες και Αραφάτ με την παρουσίαση του Μαουτχάουζεν που στο μεταξύ έχει γίνει "εθνικό τραγούδι" του Ισραήλ και του Ύμνου για την Παλαιστίνη που έγραψε ο Θεοδωράκης, ως αναγνώριση και της δικής του συμβολής στην υπόθεση της ειρήνης στην περιοχή αυτή.

Επισκέπτεται επίσης την Αλγερία, Αίγυπτο, Τύνιδα, Λίβανο και Συρία προσπαθώντας να ενισχύσει τον διάλογο μεταξύ αντιμαχομένων πλευρών.

Το 1974 με την πτώση της Δικτατορίας γυρίζει στην Ελλάδα. Συνθέτει πάντα μουσική. Δίνει πολλές συναυλίες τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Παράλληλα συμμετέχει στα κοινά είτε ως απλός πολίτης, είτε ως βουλευτής [1981-86 (παραίτηση) και 1989-92 (παραίτηση)] είτε ως Υπουργός Επικρατείας [1990-92 (παραίτηση)].

Το 1976 ιδρύει το Κίνημα "Πολιτισμός της Ειρήνης" και δίνει διαλέξεις και συναυλίες σ' όλη την Ελλάδα.

Το 1983 του απονέμεται το βραβείο Λένιν για την Ειρήνη.

Το 1986 γίνεται πραγματικότητα κάτι που από το 1970 ακόμα έχει υποστηρίξει σε συνεντεύξεις του: η δημιουργία επιτροπών ελληνοτουρκικής φιλίας στην Ελλάδα με πρόεδρο τον ίδιο και στην Τουρκία με τη συμμετοχή γνωστών πνευματικών ανθρώπων όπως ο Αζίζ Νεσίν, ο Γιασέρ Κεμάλ και ο Ζουλφύ Λιβανελί.

Ο Θεοδωράκης δίνει πολλές συναυλίες στην Τουρκία, που τις παρακολουθούν κυρίως νέοι με συνθήματα υπέρ της φιλίας μεταξύ των δύο λαών.

Αργότερα παίζει και πάλι το ρόλο του άτυπου πρεσβευτή ειρήνης, μεταφέροντας μηνύματα των Ελλήνων πρωθυπουργών, του Α. Παπανδρέου και του Κ. Μητσοτάκη προς την τουρκική κυβέρνηση.

Επίσης το 1986 (μετά την καταστροφή στο Τσερνομπίλ) πραγματοποιεί μεγάλη περιοδεία με συναυλίες σ' όλη την Ευρώπη κατά της ατομικής ενέργειας.

Το 1988 διοργανώνονται με δική του πρωτοβουλία δύο συνέδρια για την ειρήνη στο Tübingen και στην Κολωνία. Συμμετέχουν πολιτικοί όπως ο Όσκαρ Λαφονταίν και ο Johannes Rau, φιλόσοφοι όπως ο Dürrenmatt, συγγραφείς, πολιτειολόγοι και καλλιτέχνες.

Εκεί έχει την ευκαιρία να αναπτύξει τη θεωρία του για τον ελεύθερο χρόνο και τη σημασία του στη διαμόρφωση ελεύθερων ανθρώπων.

Το 1990 δίνει 36 συναυλίες σ' όλη την Ευρώπη υπό την αιγίδα της Διεθνούς Αμνηστίας. Συνεχίζει δίνοντας συναυλίες για την ηλιακή ενέργεια (υπό την αιγίδα της Eugosolar), κατά του αναλφαριθμητισμού, κατά των ναρκωτικών κ.λ.π.

Παράλληλα αγωνίζεται και για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε άλλες χώρες και κυρίως στις γειτονικές Αλβανία (που την επισκέπτεται και ως Υπουργός για τα δικαιώματα της ελληνικής μειονότητας) και Τουρκία. Ως πρόεδρος Διεθνούς Επιτροπής στο Παρίσι καταβάλλει προσπάθειες για την απελευθέρωση των τούρκων ηγετών της αντιπολίτευσης Κουτλού και Σαργκίν που τελικά επιτυγχάνουν.

Προτείνει τη διοργάνωση Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου Ειρήνης στους Δελφούς και υποβάλλει στην κυβέρνηση σχέδιο για μια "Ολυμπιάδα του Πνεύματος".

Ιδρύει επιτροπή συμπαράστασης και βοήθειας προς τον Κουρδικό λαό.

Το 1993 αναλαμβάνει Γενικός Διευθυντής Μουσικών Συνόλων της ΕΡΤ, όμως παραιτείται τον επόμενο χρόνο.

Σε περιοδεία του στην Αμερική και τον Καναδά το 1994 για την ενίσχυση Πολιτιστικού κέντρου των ομογενών, η Σύγκλητος του Québec υποδέχεται με ομόφωνο ψήφισμά της, με το οποίο τον τιμά για την προσφορά του στον πολιτισμό και τους αγώνες του για τον Άνθρωπο.

Τα επόμενα χρόνια παρουσιάζονται οι όπερές του "Ηλέκτρα" (1995) και "Αντιγόνη" (1999) ενώ παράλληλα αναπτύσσει μεγάλη δραστηριότητα στο εξωτερικό (Ευρώπη, Νότια Αφρική, Αμερική) και παίρνει δυναμικά θέση σε όλα τα σημαντικά γεγονότα της εποχής (ελληνοτουρκική φιλία, σεισμοί, βομβαρδισμοί στην Γιουγκοσλαβία, υπόθεση Οτσαλάν, πόλεμος στο Αφγανιστάν, πόλεμος στο Ιράκ κ.λπ.).

Το 2000 είναι υποψήφιος για το Νόμπελ Ειρήνης. Σύσσωμη η πολιτική και η πνευματική ηγεσία Ελλάδας και Κύπρου στηρίζει την υποψηφιότητα, ενώ στη Νορβηγία, στα γραφεία της Επιτροπής για το Νόμπελ φθάνουν συνεχώς επιστολές από όλα τα μέρη του κόσμου από προσωπικότητες, φορείς και απλούς ανθρώπους.

Το 2002 παρουσιάζεται η όπερά του "Λυσιστράτη", ένας αληθινός ύμνος στην Ειρήνη.

Ο Μίκης Θεοδωράκης έγραψε όλα τα είδη της μουσικής: όπερες, συμφωνική μουσική, μουσική δωματίου, ορατόρια, μπαλέτα, χορωδιακή εκκλησιαστική μουσική, μουσική για αρχαίο δράμα, για θέατρο, για κινηματογράφο, έντεχνο λαϊκό τραγούδι, μετασυμφωνικά έργα.

Επίσης έχει γράψει πολλά βιβλία, που έχουν μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες.

Ο Μίκης Θεοδωράκης έφυγε από τη ζωή, μετά από καρδιοαναπνευστική ανακοπή, στις 2 Σεπτεμβρίου του 2021, σε ηλικία 96 ετών. Η κηδεία του έγινε στις 9 Σεπτεμβρίου στο χωριό του το Γαλατά. Αναπαύεται στο κοιμητήριο του Γαλατά Χανίων, όπου βρίσκεται η αιώνια κατοικία του.